

Βρυξέλλες, 8 Ιουνίου 2018
(OR. en)

Διοργανικός φάκελος:
2018/0225 (COD)

9870/18
ADD 6

RECH 274
COMPET 424
IND 157
MI 438
EDUC 246
TELECOM 171
ENER 225
ENV 415
REGIO 39
AGRI 272
TRANS 249
SAN 183
CADREFIN 81
IA 190
CODEC 999

ΠΡΟΤΑΣΗ

Αποστολέας:	Για τον Γενικό Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο κ. Jordi AYET PUIGARNAU, Διευθυντής
Ημερομηνία Παραλαβής:	7 Ιουνίου 2018
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	SWD(2018) 308 final
Θέμα:	ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ που συνοδεύει το έγγραφο Προτάσεις ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαίσου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» και των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τη θέσπιση του ειδικού προγράμματος υλοποίησης του προγράμματος Ορίζων Ευρώπη – Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τη θέσπιση προγράμματος έρευνας και κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας για την περίοδο 2021-2025, με το οποίο συμπληρώνεται το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζων Ευρώπη»

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - SWD(2018) 308 final.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 7.6.2018
SWD(2018) 308 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

που συνοδεύει το έγγραφο

Προτάσεις

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαίσιου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη»
και των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του**

**ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για
τη θέσπιση του ειδικού προγράμματος υλοποίησης του προγράμματος Ορίζων Ευρώπη –
Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας**

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τη θέσπιση προγράμματος έρευνας και
κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας για την περίοδο 2021-
2025, με το οποίο συμπληρώνεται το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την
καινοτομία «Ορίζων Ευρώπη»**

{COM(2018) 435 final} - {COM(2018) 436 final} - {COM(2018) 437 final} -
{SEC(2018) 291 final} - {SWD(2018) 307 final} - {SWD(2018) 309 final}

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Η παρούσα εκτίμηση επιπτώσεων συνοδεύει την πρόταση της Επιτροπής για το πρόγραμμα-πλαίσιο της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2021-2027 —το οποίο θα διαδεχθεί το τρέχον πρόγραμμα «Ορίζων 2020» (ενεργό μεταξύ 2014-2020)— και την πρόταση για το πρόγραμμα έρευνας και εκπαίδευσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας 2021-2025 (πρόγραμμα Ευρατόμ).

Η έρευνα και η καινοτομία βοηθούν την Ευρώπη να υλοποιήσει τις προτεραιότητες των πολιτών, όπως ενσωματώνονται στους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης και στη συμφωνία του Παρισιού για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, να επιτύχει βιώσιμη ανάπτυξη και υψηλής ποιότητας θέσεις εργασίας και να αντιμετωπίσει υφιστάμενες και απρόβλεπτες παγκόσμιες προκλήσεις. Ωστόσο, η Ευρώπη συνολικά επενδύει σε περιορισμένο βαθμό στην έρευνα και την καινοτομία σε σύγκριση με τους βασικούς εμπορικούς εταίρους της, διατρέχοντας έτσι τον κίνδυνο να βρεθεί σε μη αναστρέψιμη μειονεκτική θέση.

Η επένδυση σε επίπεδο ΕΕ στηρίζει, μέσω διαδοχικών προγραμμάτων-πλαισίων, την παροχή δημόσιων αγαθών με υψηλή ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία. Αυτή η προστιθέμενη αξία προέρχεται από την εστίαση των προγραμμάτων στην αριστεία μέσω ανταγωνισμού και συνεργασίας σε ολόκληρη την ΕΕ. Τα προγράμματα-πλαίσια στηρίζουν την κατάρτιση και την κινητικότητα των επιστημόνων, δημιουργούν διακρατικές, διατομεακές και διεπιστημονικές συνεργασίες, κινητοποιούν πρόσθετες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις, αναπτύσσουν τα αναγκαία επιστημονικά στοιχεία για τις πολιτικές της ΕΕ, και έχουν διαρθρωτικό αντίκτυπο στα εθνικά συστήματα έρευνας και καινοτομίας. Ο σημαντικές και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις των προγραμμάτων-πλαισίων, ιδίως του υφιστάμενου προγράμματος, αναγνωρίζονται από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» βασίζεται στα στοιχεία και τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων 2020», καθώς και στις συστάσεις της ανεξάρτητης ομάδας υψηλού επιπέδου για τη μεγιστοποίηση των επιπτώσεων της έρευνας και της καινοτομίας στην ΕΕ. Το νέο πρόγραμμα θα αποτελέσει εξέλιξη (και όχι επανάσταση) και θα επικεντρωθεί σε λίγες βελτιώσεις στον σχεδιασμό προκειμένου να αυξηθούν περαιτέρω ο ανοικτός χαρακτήρας και οι επιπτώσεις.

Οι γενικοί στόχοι του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» απορρέουν από τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι οι ακόλουθοι: ενίσχυση της επιστημονικής και τεχνολογικής βάσης της Ένωσης και προώθηση της ανταγωνιστικότητας και, μεταξύ άλλων, της βιομηχανίας της Ένωσης, υλοποίηση των στρατηγικών προτεραιοτήτων πολιτικής της Ένωσης και αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων, συμπεριλαμβανομένων των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης. Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» έχει επίσης ειδικούς στόχους για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προκλήσεων που αντιμετωπίζει η ΕΕ στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας. Όλοι οι στόχοι ισχύουν για το σύνολο του προγράμματος, και όλα τα επιμέρους μέρη του προγράμματος συμβάλλουν στην επίτευξή τους.

Η εξέλιξη από το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» αντικατοπτρίζεται στην ανανεωμένη διάρθρωση. Η διάρθρωση σε τρεις πυλώνες θα διατηρηθεί, αλλά θα επανασχεδιαστεί για την επίτευξη μεγαλύτερης συνοχής, τόσο μεταξύ όσο και εντός των πυλώνων, με σκοπό τη στήριξη των στόχων του προγράμματος.

Ο πυλώνας 1 - Ανοικτή επιστήμη θα εξακολουθήσει να εστιάζει στην επιστήμη αριστείας και τις γνώσεις υψηλής ποιότητας προκειμένου να ενισχυθεί η επιστημονική βάση της ΕΕ μέσω του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας, των δράσεων «Marie-Sklodowska Curie» και

των ερευνητικών υποδομών. Η επιστημονική κοινότητα θα εξακολουθήσει να διαδραματίζει ισχυρό ρόλο δεδομένου ότι ο εν λόγω πυλώνας έχει ως γνώμονα τους ερευνητές και βασίζεται σε προσέγγιση «από τη βάση προς την κορυφή».

Ο πυλώνας 2 - Παγκόσμιες προκλήσεις και βιομηχανική ανταγωνιστικότητα θα αντιμετωπίσει καλύτερα τις προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ και θα στηρίζει τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα ενσωματώνοντας τα μέρη *Κοινωνιακές προκλήσεις και Ηγετική θέση στις τεχνολογίες γενικής βιομηχανικής εφαρμογής* σε πέντε ομάδες (δηλαδή, υγεία, ανθεκτικότητα και ασφάλεια· ανθεκτικότητα και ασφάλεια· ψηφιακές τεχνολογίες και βιομηχανία· κλίμα, ενέργεια και κινητικότητα· και τρόφιμα και φυσικοί πόροι). Οι ομάδες θα στηρίζουν καλύτερα το πλήρες φάσμα των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης και θα αυξήσουν τη συνεργατική διατομεακή, διεπιστημονική και διαπολιτική έρευνα και καινοτομία που τονώνει την ευελιξία, την επικέντρωση των προσπαθειών και τις επιπτώσεις. Λόγω της εστίασής του στην πολιτική, ο πυλώνας θα εφαρμοστεί «από την κορυφή προς τη βάση», μέσω διαδικασίας στρατηγικού σχεδιασμού με την οποία διασφαλίζεται η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών και της κοινωνίας, καθώς και η εναρμόνιση με τις δραστηριότητες των κρατών μελών. Ο πυλώνας θα προσδώσει την κατάλληλη προβολή στον ουσιαστικό ρόλο που διαδραματίζει η βιομηχανία στην επίτευξη όλων των στόχων του προγράμματος, κυρίως στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων, μεταξύ άλλων, με την ανάπτυξη βασικών τεχνολογιών γενικής εφαρμογής για το μέλλον.

Ο πυλώνας 3 - Ανοικτή καινοτομία θα παρέχει υπηρεσία μιας στάσης για φορείς καινοτομίας υψηλών δυνατοτήτων με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας, και θα εντείνει τη συνεργασία με οικοσυστήματα και φορείς καινοτομίας. Οι εν λόγω δραστηριότητες θα καθορίζονται βάσει προσέγγισης «από τη βάση προς την κορυφή», ενσωματώνοντας και αναδιοργανώνοντας δραστηριότητες του προγράμματος «Ορίζων 2020», όπως η καινοτομία στις ΜΜΕ (ιδίως το μέσο για τις ΜΜΕ), η «Επιτάχυνση της καινοτομίας» και οι «Μελλοντικές και αναδυόμενες τεχνολογίες». Θα εξακολουθήσει να παρέχεται στήριξη στην καινοτομία καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος, όχι μόνο στον συγκεκριμένο πυλώνα εστίασης στην καινοτομία.

Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» θα ενισχύει τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας με τους εξής τρόπους: διάδοση της αριστείας (επέκταση των δράσεων του προγράμματος «Ορίζων 2020» που συμβάλλουν στην καταπολέμηση των χαμηλών επιδόσεων στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, δηλαδή ομαδική συνεργασία, αδελφοποίηση, έδρες EXE και COST)· μεταρρυθμίσεις και πολιτική στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, οι οποίες καλύπτουν τον μηχανισμό υποστήριξης πολιτικής· δραστηριότητες ανάλυσης προοπτικών· και παρακολούθηση, αξιολόγηση, διάδοση και εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαισίου.

Το νέο πρόγραμμα θα διαθέτει επίσης ορισμένα νέα στοιχεία και βελτιώσεις υφιστάμενων στοιχείων. Δεδομένου ότι το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» βρίσκεται σε καλή πορεία για την επίτευξη αριστείας, επιπτώσεων και ανοικτού χαρακτήρα, οι συγκεκριμένες αλλαγές θα καταστήσουν το διάδοχο πρόγραμμα ικανό να επιτύχει ακόμα μεγαλύτερο αντίκτυπο (μέσω του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας και του προσανατολισμού προς τις αποστολές) και περισσότερο ανοικτό χαρακτήρα (μέσω ενίσχυσης της διεθνούς συνεργασίας και της πολιτικής για την ανοικτή επιστήμη, καθώς και μέσω νέας προσέγγισης της πολιτικής των ευρωπαϊκών συμπράξεων).

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας θα βοηθήσει την ΕΕ να αναλάβει ηγετικό ρόλο στον τομέα της ρηξικέλευθης τεχνολογίας που δημιουργεί αγορές. Θα στηρίζει καινοτόμα έργα υψηλού κινδύνου τα οποία δημιουργούν αγορές αν και δεν παράγουν (ακόμα) έσοδα, προκειμένου να συμβάλλει στη γεφύρωση της νεκρής ζώνης μεταξύ έρευνας και εμπορικής διάθεσης, και θα στηρίζει την επέκταση εταιρειών. Η εξατομικευμένη στήριξη σε φορείς

καινοτομίας θα παρέχεται μέσω δύο βασικών χρηματοδοτικών μέσων. Το χρηματοδοτικό μέσο Pathfinder για Προηγμένη Έρευνα θα παρέχει επιχορηγήσεις από το πρώιμο τεχνολογικό στάδιο (επικύρωση της ιδέας, επικύρωση τεχνολογίας) έως το αρχικό εμπορικό στάδιο (πρώιμη επίδειξη, ανάπτυξη επιχειρηματικού σεναρίου και ανάπτυξη στρατηγικής). Το χρηματοδοτικό μέσο Accelerator θα στηρίζει την περαιτέρω ανάπτυξη και τη διείσδυση στην αγορά ρηζικέλευθων καινοτομιών που δημιουργούν αγορές, έως το στάδιο στο οποίο μπορούν να χρηματοδοτούνται υπό κανονικούς εμπορικούς όρους από επενδυτές (από την επίδειξη, τη δοκιμή από χρήστες, την προεμπορική παραγωγή και μετέπειτα, συμπεριλαμβανομένης της επέκτασης). Το εν λόγω μέσο θα εστιάζει ιδιαίτερα στην καινοτομία που παράγεται στο πλαίσιο του Pathfinder, θα χρηματοδοτεί όμως και έργα από άλλα μέρη του προγράμματος, όπως το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας ή τις κοινότητες γνώσης και καινοτομίας. Στις προσδοκώμενες επιπτώσεις του ρόλου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας περιλαμβάνονται η αύξηση των καινοτομιών που δημιουργούν τις νέες αγορές του μέλλοντος, η αύξηση των εταιρειών που επεκτείνονται στην Ευρώπη, η μεγαλύτερη ανάπτυξη των ΜΜΕ, καθώς και η ισχυρότερη επιχειρηματικότητα και ανάληψη κινδύνων.

Με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» θα εισαχθεί περιορισμένος αριθμός «αποστολών» έρευνας και καινοτομίας με υψηλή προβολή υπό τον πυλώνα 2 (παρέχοντας όμως δυνητικά κατεύθυνση στους λοιπούς πυλώνες). Οι αποστολές θα θέτουν σε προτεραιότητα τις επενδύσεις, θα ορίζουν κατευθύνσεις για την επίτευξη στόχων κοινωνικής σημασίας και, ως εκ τούτου, θα επιτυγχάνουν μεγαλύτερο αντίκτυπο και προβολή, θα προωθούν τη χρήση συστημικής προσέγγισης (μετάβαση από τη θεώρηση με βάση περιορισμένους τομείς σε θεώρηση με βάση ολόκληρα συστήματα), και θα ευθυγραμμίζουν μέσα και θεματολογία έρευνας και καινοτομίας σε ολόκληρη Ευρώπη. Οι αποστολές είτε θα επιταχύνουν την πρόοδο προς καθορισμένη επιστημονική, τεχνική ή κοινωνιακή λύση που συγκεντρώνει μεγάλες επενδύσεις σε ειδικό στόχο, είτε θα μετασχηματίζουν το σύνολο ενός κοινωνικού ή βιομηχανικού συστήματος εντός καθορισμένου χρονικού πλαισίου. Η επιλογή των αποστολών θα γίνει μετά τη δρομολόγηση του προγράμματος, σύμφωνα με αυστηρά κριτήρια επιλογής και σε πλαίσιο κοινού σχεδιασμού με τα κράτη μέλη, τα ενδιαφερόμενα μέρη και τους πολίτες. Στις αναμενόμενες επιπτώσεις αυτής της νέας προσέγγισης βάσει αποστολών εντάσσεται η βελτίωση της διατομεακής και διεπιστημονικής συνεργασίας, ο μεγαλύτερος αντίκτυπος στις παγκόσμιες προκλήσεις και τις προτεραιότητες της ΕΕ, καθώς και η μείωση του χάσματος μεταξύ επιστήμης, καινοτομίας και κοινωνίας.

Η ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της πρόσβασης στο ταλέντο, τη γνώση, τις εγκαταστάσεις και τις αγορές παγκοσμίως, ούτως ώστε να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά οι παγκόσμιες προκλήσεις και να υλοποιούνται οι παγκόσμιες δεσμεύσεις. Το πρόγραμμα-πλαίσιο θα εντείνει τη συνεργασία και θα επεκτείνει τον ανοικτό χαρακτήρα για τους σκοπούς της σύνδεσης με όλες τις χώρες που διαθέτουν εξαιρετικές ικανότητες στον τομέα της επιστήμης, της τεχνολογίας και της καινοτομίας, ώστε να καταστεί όσο το δυνατόν πιο ομαλή η συνεργασία και η χρηματοδότηση κοινών έργων. Το πρόγραμμα θα εξακολουθήσει να χρηματοδοτεί οντότητες από χώρες χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων. Οντότητες από εκβιομηχανισμένες και αναδύομενες οικονομίες θα λαμβάνουν χρηματοδότηση, μόνον εάν διαθέτουν απαραίτητες ικανότητες ή εγκαταστάσεις. Οι προσδοκώμενες συνέπειες περιλαμβάνουν υψηλότερη αριστεία στο πρόγραμμα, μεγαλύτερη επιρροή της ΕΕ στη διαμόρφωση παγκόσμιων συστημάτων έρευνας και καινοτομίας, και περισσότερες επιπτώσεις.

Η ανοικτή επιστήμη θα διέπει το νέο πρόγραμμα, θα υπερβαίνει την πολιτική ανοικτής πρόσβασης του προγράμματος «Ορίζων 2020», ώστε να προβλέπονται απαιτήσεις άμεσης ανοικτής πρόσβασης σε δημοσιεύσεις και δεδομένα (με ρήτρες εξαίρεσης όσον αφορά τα δεδομένα) και απαιτήσεις σχεδίων διαχείρισης ερευνητικών δεδομένων. Το πρόγραμμα θα

ενθαρρύνει τη διάδοση των δεδομένων FAIR (ευρέσιμα, προσβάσιμα, διαλειτουργικά και επαναχρησιμοποιήσιμα) και θα υποστηρίζει ένα βιώσιμο και καινοτόμο ακαδημαϊκό οικοσύστημα επικοινωνίας. Θα προωθεί δραστηριότητες για τη βελτίωση των δεξιοτήτων των ερευνητών στην ανοικτή επιστήμη και των συστημάτων επιβράβευσης που την προωθούν. Καθοριστικό ρόλο θα διαδραματίζουν η ερευνητική ακεραιότητα, η επιστήμη από και για τους πολίτες και η ανάπτυξη νέας γενιάς δεικτών αξιολόγησης της έρευνας.

Η νέα προσέγγιση για τις ευρωπαϊκές συμπράξεις θα εστιάζεται περισσότερο στις επιπτώσεις. Η ανάγκη σύστασης μελλοντικών ευρωπαϊκών συμπράξεων ή ανανέωσης των υφιστάμενων θα προσδιοριστεί ως μέρος της διαδικασίας στρατηγικού προγραμματισμού του προγράμματος-πλαίσου. Όλες οι ευρωπαϊκές συμπράξεις θα είναι ανοικτές σε όλες τις κατηγορίες ενδιαφερομένων (π.χ. βιομηχανία, κράτη μέλη και φιланθρωπικά ιδρύματα) και θα είναι χρονικά περιορισμένες, με σαφείς όρους για σταδιακή διακοπή της χρηματοδότησης από το πρόγραμμα-πλαίσιο. Θα βασίζονται στις αρχές της προστιθέμενης αξίας της Ένωσης, της διαφάνειας, του ανοικτού χαρακτήρα, των επιπτώσεων, του αποτελέσματος μόχλευσης, της μακροπρόθεσμης οικονομικής δέσμευσης όλων των μερών, της ευελιξίας, της συνοχής και της συμπληρωματικότητας με ενωσιακές, τοπικές, περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς πρωτοβουλίες. Το μελλοντικό τοπίο των συμπράξεων θα διασφαλίζει βέλτιστη συνοχή μεταξύ δραστηριοτήτων και συμπράξεων στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαίσου. Προβλέπονται μόνο τρεις τύποι συμπράξεων: i) ευρωπαϊκές συμπράξεις κοινού προγραμματισμού, βάσει μνημονίων συμφωνίας ή συμβατικών ρυθμίσεων· ii) συγχρηματοδοτούμενες ευρωπαϊκές συμπράξεις, βάσει ενιαίας, ευέλικτης δράσης συγχρηματοδότησης· iii) θεσμοθετημένες ευρωπαϊκές συμπράξεις (βάσει του άρθρου 185 ή του άρθρου 187 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Στο πλαίσιο προσέγγισης με βάση τον κύκλο ζωής, το πρόγραμμα-πλαίσιο θα καθορίζει τα κριτήρια επιλογής, εφαρμογής, παρακολούθησης και σταδιακής κατάργησης όλων των ευρωπαϊκών συμπράξεων.

Οι αλλαγές στη διάρθρωση του προγράμματος και οι βελτιώσεις του θα διευκολύνουν την επίτευξη των στόχων του, αυξάνοντας με τον τρόπο αυτόν την αποτελεσματικότητά του και βοηθώντας το να παράγει ακόμα περισσότερα οικονομικά οφέλη και να καταστεί περισσότερο αποδοτικό από οικονομική άποψη. Οι επιπτώσεις αυτές θα ενταθούν μέσω ενισχυμένων συνεργειών και συμπληρωματικότητας με άλλα προγράμματα της ΕΕ, για παράδειγμα, μέσω της σφραγίδας αριστείας.

Η αποτελεσματική υλοποίηση είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη όλων των στόχων. Είναι επίσης σημαντική για την επίτευξη μεγαλύτερου αντίκτυπου και περαιτέρω απλούστευσης. Με βάση τα επιτεύγματα του προγράμματος «Ορίζων 2020», η απλούστευση εξακολουθεί να επιδιώκεται και στο νέο πρόγραμμα. Έχουν επέλθει αρκετές βελτιώσεις για τον εξορθολογισμό της υλοποίησης όσον αφορά τις επιπτώσεις. Με το απλουστευμένο μοντέλο χρηματοδότησης, το πρόγραμμα στοχεύει σε περαιτέρω απλούστευση του υφιστάμενου συστήματος επιστροφής πραγματικών δαπανών. Θα αυξηθεί η χρήση της χρηματοδότησης έργων κατά την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων (δηλ. εφάπαξ ποσά) και άλλων απλουστευμένων μορφών χρηματοδότησης που προβλέπονται στον νέο δημοσιονομικό κανονισμό. Θα αναπτυχθούν τόσο η αμοιβαία εμπιστοσύνη σε ελέγχους σε όλα τα προγράμματα της ΕΕ όσο και η αποδοχή των συνήθων πρακτικών κοστολόγησης. Για να αυξηθεί η ευελιξία, το πρόγραμμα θα στηρίζει τη διασταύρωση επιστημονικών κλάδων και τομέων και θα καταστήσει εφικτή την κατανομή κονδυλίων μεταξύ και εντός των πυλώνων, προκειμένου να εξασφαλίζεται ταχεία αντίδραση σε αναδυόμενα ζητήματα ή αναδυόμενες προκλήσεις. Θα προβλεφθούν περαιτέρω βελτιώσεις στη διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης προτάσεων με τη διαρκή επιδίωξη μείωσης του «χρόνου μέχρι την επιχορήγηση» και τη βελτίωση της παροχής σχολίων και παρατηρήσεων στους αιτούντες. Τα κριτήρια και η διαδικασία αξιολόγησης, καθώς και η συμμετοχή ανεξάρτητων

εμπειρογνομόνων, θα στηρίζουν την αριστεία και τις επιπτώσεις του προγράμματος. Τα συστήματα στήριξης της καινοτομίας θα εξορθολογιστούν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας, ενώ θα μπορούσε να διασφαλιστεί η συμπληρωματικότητα μεταξύ επιχορηγήσεων και χρηματοδοτικών μέσων με μεικτή χρηματοδότηση.

Οι επιπτώσεις εξαρτώνται τελικά από τη διάδοση και την εκμετάλλευση των δεδομένων και των αποτελεσμάτων έρευνας και καινοτομίας, τα οποία πρέπει να καταγράφονται και να κοινοποιούνται αποτελεσματικά. Μια φιλόδοξη και ολοκληρωμένη στρατηγική θα αυξήσει τη διαθεσιμότητα δεδομένων και αποτελεσμάτων και θα επιταχύνει την αξιοποίησή τους, με σκοπό την τόνωση των συνολικών επιπτώσεων του προγράμματος. Θα αξιοποιούνται χαρτοφυλάκια ώριμων αποτελεσμάτων σε συνέργεια με άλλα προγράμματα της ΕΕ, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η αξιοποίησή τους σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και η μεγιστοποίηση του ευρωπαϊκού δυναμικού καινοτομίας. Αυτή η στρατηγική θα συμπληρώνεται με αποτελεσματικές εκστρατείες επικοινωνίας και προβολής, οι οποίες θα ενισχύουν την εμπιστοσύνη και τη συμμετοχή των πολιτών.

Η πρόοδος ως προς την επίτευξη των στόχων του προγράμματος θα παρακολουθείται βάσει «κατευθύνσεων επιπτώσεων» (επιστημονικών, κοινωνικών και οικονομικών). Οι κατευθύνσεις επιπτώσεων είναι χρονικά καθορισμένες και διακρίνονται σε βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες. Οι δείκτες κατεύθυνσης επιπτώσεων περιλαμβάνουν ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες, η διαθεσιμότητα των οποίων εξαρτάται από το στάδιο υλοποίησης του προγράμματος. Τα μεμονωμένα μέρη του προγράμματος θα συμβάλλουν στους εν λόγω δείκτες σε διαφορετικό βαθμό και μέσω διαφορετικών μηχανισμών. Τα δεδομένα στα οποία βασίζονται οι βασικοί δείκτες κατεύθυνσης επιπτώσεων θα συλλέγονται με τρόπο κεντρικά διαχειριζόμενο και εναρμονισμένο ο οποίος επιβάλλει ελάχιστο φόρτο υποβολής εκθέσεων στους δικαιούχους, μεταξύ άλλων, με τη χρήση μοναδικών αναγνωριστικών κωδικών των αιτούντων και αυτόματη άντληση δεδομένων από υφιστάμενες εξωτερικές δημόσιες και ιδιωτικές βάσεις δεδομένων. Πριν από τη δρομολόγηση του προγράμματος θα θεσπιστούν γραμμές βάσης, στόχοι και σημεία αναφοράς. Τα δεδομένα διαχείρισης και εφαρμογής προερχόμενα από το πρόγραμμα θα εξακολουθήσουν να συλλέγονται σε σχεδόν πραγματικό χρόνο. Θα διεξάγεται ετησίως ανάλυση της προόδου όσον αφορά βασικές διαστάσεις διαχείρισης και εφαρμογής. Με ενδιάμεσες και εκ των υστέρων αξιολογήσεις θα εξασφαλίζεται ότι οι μεθοδολογίες είναι συνεκτικές και η κάλυψη είναι πλήρης.